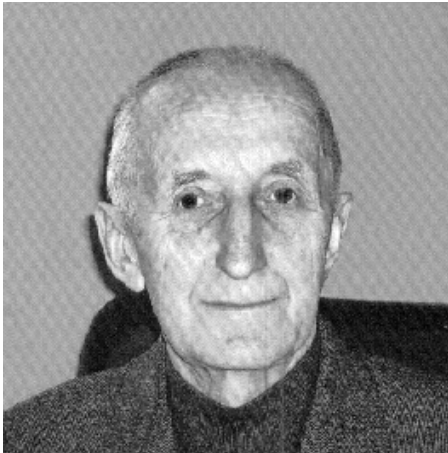

Ярослав БУРАК (до 75-річчя від дня народження)

15 березня 2006 року виповнилося 75 років від дня народження та 55 років наукової, науково-організаційної і педагогічної діяльності наукового керівника Центру математичного моделювання ІППММ ім. Я.С.Підстригача НАН України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки та премії НАН України ім. М.Крилова, Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора фізико-математичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України, дійсного члена Наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка Ярослава Йосиповича Бурака

У 1953 році він закінчив з відзнакою Львівський державний університет ім. Ів.Франка, фізико-математичний факультет за спеціальністю механіка.

Працює інженером у лабораторії фотопружності Інституту машинознавства і автоматики Академії наук України, а у 1955-1958 роках навчається в аспірантурі Львівського політехнічного інституту за спеціальністю опір матеріалів.

У 1960 році він захищає дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата фізико-математичних наук.

З 1958 року до тепер Я.Й.Бурак працює в системі Академії наук України. З 1958 року в Інституті машинознавства і автоматики Академії наук України (з 1964 р. - Фізико-механічний інститут АН України) він спільно з Я.С.Підстригачем розробляє методи побудови особливих розв'язків динамічних задач теорії пружності та термопружності при зосереджених рухомих і нерухомих силових навантаженнях з врахуванням їх мультипольної структури.

Починаючи з другої половини шістдесятих років Я.Й.Бурак працює над побудовою фізико-математичних моделей діелектричних та електропровідних неферромагнітних пружних тіл. Мабуть вперше в світовій літературі, використовуючи уявлення про тензорний характер локального розподілу електричних зарядів, він отримує повну систему рівнянь для опису процесів деформування та поляризації діелектриків. Я.Й.Бураком і його учнями було проведено цикл досліджень електричних (катодно-анодних) явищ та поверхневих ефектів в неоднорідно деформованих твердих тілах з метою вивчення міцнісних властивостей таких тіл та кінетики протікання у них корозійних процесів.

В тих же роках Я.Й.Бурак спільно з Е.І.Григолюком і Я.С.Підстригачем розпочинає дослідження з розробки теоретичних основ і методів оптимізації термонапруженого стану деформівних тіл для створення раціональних режимів і схем високотемпературної локальної обробки зварних елементів тонкостінних конструкцій.

Необхідність розв'язування інженерних задач, пов'язаних з дослідженням температурних полів і напружень при індукційній термообробці, привела Я.Й.Бурака до створення теорії та методів термомеханіки електропровідних тіл, які перебувають під дією зовнішніх усталених та квазіусталених електромагнітних полів.

Під керівництвом Я.Й.Бурака розвинуті методи дослідження магнітотермопружних процесів у неферромагнітних неполяризованих електропровідних тілах при періодичних у часі комплексних навантаженнях, процесу деформації багатокомпонентних твердих тіл з врахуванням алотропічних перетворень, теплопровідності та дифузії, а також фізико-механічних процесів у напівпровідникових системах з використанням багатоконтинуумного підходу.

В останній час увага Я.Й.Бурака сконцентрована на проблемах розробки локально-градієнтного термодинамічного підходу до побудови моделей нелінійної термомеханіки.

Загальний науковий доробок Я.Й.Бурака складає 7 наукових монографій, понад 300 інших наукових публікацій, 5 авторських свідоцтв про винаходи.

Отримані результати досліджень дозволили Я.Й.Бураку в 1970 році захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук, а в 1976 році отримати звання професора. В 1985 році його обрано членом-кореспондентом Академії наук України.

У 1975 році за розробку і впровадження в практику оптимальних режимів зонального відпускання зварних швів в конструкціях оболонкового типу Я.Й.Бураку разом з колективом вчених та працівників виробництва було присуджено Державну премію України у галузі науки і техніки. У 1999 році за розробку математичних моделей і методів розв'язування крайових задач термомеханіки електропровідних континуальних систем йому присуджено премію ім. М.М.Крилова НАН України.

Я.Й.Бурак проводить велику науково-організаційну роботу як завідувач відділу (1969-1995 роки - Фізико-механічний інститут АН України, Львівський філіал математичної фізики Інституту математики АН України, Інститут прикладних проблем механіки і математики НАН України), науковий керівник Центру математичного моделювання ІППММ ім. Я.С.Підстригача НАН України (з 1995 року), заступник голови спеціалізованої вченої ради з захисту докторських та кандидатських дисертацій при ІППММ НАН України (з 1977 року), член ради Державного фонду фундаментальних досліджень Міністерства освіти та науки України, член редколегій журналів "Математичні методи і фізико-механічні поля", "Машинознавство", "Вісник Львівського університету", "Вісник Тернопільського державного технічного університету" та "Волинський математичний вісник". Він дійсний член Наукового товариства ім. Т.Шевченка, член Президії Національного комітету з теоретичної та прикладної механіки України і Європейського товариства з механіки "Euromech".

Багато зусиль і енергії Я.Й.Бурак віддає освіті і вдосконаленню системи підготовки спеціалістів, наукових та науково-педагогічних кадрів. Серед його учнів 8 докторів та 36 кандидатів наук. Завдяки плідній роботі Я.Й.Бурака, його наукових колег та учнів у Львові створено наукову школу з проблем континуально-термодинамічного моделювання та оптимізації нелінійних локально нерівноважних систем.

Редакційна колегія журналу щиро вітає ювіляра і бажає йому міцного здоров'я та довгих років плідної праці на благо науки України.